

Рецензія на дисертаційне дослідження
Дученко Анни Василівни на тему
**«Формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов
у процесі фахової підготовки»**

подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 Професійна освіта
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність дослідження та її зв'язок із науково-дослідними темами. Представлена на рецензування робота присвячена актуальній проблемі підготовки фахівців вищої кваліфікації. Зверненість автора дисертаційного дослідження до проблем формування культури професійної діяльності можна трактувати як спробу обґрунтувати раціональне співвідношення між концептами «свідомість» і «буття». На актуальність теми дисертаційного дослідження А. Дученко вказує те, що освіта як відображення культури певної епохи значною мірою побудована на культурних домінантах відповідного періоду – раціональному погляді на світ, інтелектуалізмі, утилітарності і, відтак, вимагає пошуків моделі, адекватної сучасному типові культури, новому етапу розвитку цивілізації. А. Дученко вказує на те, що культурні процеси є безперервними, і спричиняють потребу у постійному вдосконаленні фахової підготовки майбутнього вчителя іноземних мов. Автор дослідження наголошує на тому, що формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов ускладняється тим, що лінгводидактична діяльність здійснюється в площинах двох культур, ретранслятором яких через іноземну мову є вчитель.

Дисертаційна робота виконувалась відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри педагогіки і професійної освіти та управління освітніми закладами «Педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя» (РК № 01119U102999), кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті «Інноваційні педагогічні

технології навчання в умовах інформатизації освіти в Україні та за кордоном».

Дисертація А. Дученко відповідає обраному напрямку досліджень. Цілком коректно ідентифіковано науковий апарат дисертаційної роботи: його елементи логічно й послідовно доповнюють один одного та є релевантними сутності означеної проблеми.

Значення для науки і практики отриманих результатів. У дисертаційній роботі обґрунтовано нові наукові положення, а отримані результати і сформульовані висновки у сукупності сприятимуть розв'язанню актуальної проблеми сучасної педагогічної теорії та практики.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що уперше теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов у фаховій підготовці; виокремлено компоненти професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов у процесі фахової підготовки; розроблено діагностичний апарат сформованості професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов у процесі фахової підготовки (критерії, показники, рівні); спроектовано та реалізовано структурно-функціональну модель професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов у процесі фахової підготовки.

Уточнено сутність, структурно-змістові характеристики та кореляцію низки понять, як от: «професійна культура майбутнього вчителя іноземних мов», «культурологічна компетентність у процесі формування професійної культури», «інноваційні технології навчання», «інтерактивні технології навчання», «інформаційні технології навчання»; *удосконалено* методичну базу реалізації організаційно-педагогічних умов та впровадження інноваційних технологій навчання у процесі фахової підготовки майбутніх учителів; *подальшого розвитку* набули інноваційні та традиційні технології навчання у процесі формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов.

Практичне значення результатів полягає в тому, що представлені у дисертації методики й запропоновані лінгводидактичні технології можуть бути використанні у процесі професійної та культурологічної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у закладах вищої педагогічної освіти. Розроблено і є доцільним для впровадження методичний супровід формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов з використанням традиційних, інноваційних, інформаційних технологій, методів «Акваріум» та «Синтез думок», методу ментальних карт та кроссенс, тренінгових вправ «Художня виставка», «Крок до професійної культури» та ін.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Мети дослідження його авторка досягає розв'язанням низки взаємопов'язаних завдань, на виконання яких спрямовані такі складові роботи: науково-дослідницький апарат, вступ, три розділи, висновки до розділів, загальні висновки, джерельна база дослідження, додатки.

Структура дисертації є науково обґрунтованою, логічно зумовленою і належним чином представленою. Спираючись на широку джерельну базу, дисертантка системно і послідовно обґрунтовує організаційно-педагогічні умови та модель формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов. У трьох розділах роботи авторці вдалося не лише визначити вихідні теоретично-методологічні положення та обґрунтувати педагогічні умови для досягнення мети дослідження, але й досить детально описати технологію реалізації запропонованої авторської методики у практиці професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови.

Як позитивне відзначимо наявність у роботі достатньої кількості ілюстративних матеріалів, які сприяють розкриттю змісту окремих концептів, кореляції між ними, а також демонструють отримані у дослідженні результати.

Іманентною частиною сучасного педагогічного дослідження є перевірка достовірності отриманих результатів засобами математичної

статистики. Результати експерименту, проведеного в межах рецензованої роботи, перевірені методами математичної статистики (критерій згоди Колмогорова-Смірнова). Виявлена достовірність результатів (95%) засвідчила ретельність планування й реалізації діагностичних процедур, а також високу ефективність застосування дослідницького інструментарію.

Висновки у повній мірі відбивають зміст роботи, корелюють з її завданнями і є цілком слушними.

Повнота викладу матеріалу дисертації у наукових публікаціях. Результати дослідження висвітлено в 11 наукових працях. Зокрема, 4 статті опубліковано у фахових наукових виданнях України; 2 статті – у закордонних наукових виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази Web of Science; 5 статей і тез – у збірниках матеріалів конференцій.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. Теоретичне обґрунтування авторкою актуальності досліджуваної проблеми та шляхів її розв'язання могло б бути більш переконливим за умови доповнення тексту роботи критеріями диференціації між поняттями «професійна культура майбутнього вчителя іноземної мови» та, скажімо, «професійна культура майбутнього вчителя математики». Відповідно, більш чіткого визначення потребує кореляція між поняттями «педагогічна культура» та «професійна культура вчителя».

2. Трактування дисертанткою професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов як такої, що формується в сукупності професійної та культурологічної компетентностей вимагає уточнення: чи може професійна культура як така зводитися до окремої компетентності або ж сукупності декількох компетентностей?

3. Робота не позбавлена певних стилістичних огріхів, а її текст потребує незначних редакційних правок.

Загальний висновок. Рецензована робота є завершеною, самостійною науковою працею, що містить результати, яким властива наукова новизна, теоретичне і практичне значення, що свідчить про оволодіння здобувачем

методологією наукової діяльності та особистий внесок у вирішення проблеми дослідження.

Дисертаційне дослідження Дученко Анни Василівни на тему «Формування професійної культури майбутнього вчителя іноземних мов у процесі фахової підготовки», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта галузь знань 01 Освіта / Педагогіка цілком відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 та 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40. Відтак, робимо висновок, що дисертантка Дученко Анна Василівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) зі спеціальності 015 Професійна освіта, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри методики навчання іноземних мов

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Яцишин О.М.

